

21978A0116(01)

L 65/16

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

8.3.1978

Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) ning Kanada valitsuse vahelise tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva aastal kirjavahetuse teel sõlmitud kokkuleppe muudatus 6. oktoobril 1959 ⁽¹⁾

(78/217/EÜ, Euratom)

⁽¹⁾ EÜT 60, 24.11.1959, lk 1165/59

EUROOPA ÜHENDUSTE
KOMISJON

Brüssel, 16. jaanuar 1978

Hr asjur,

Mul on au teatada, et sain kätte teie 16. jaanuari 1978. aasta kirja, mille sisu on järgmine:

“Hr volinik,

Komisjonile on teatatud, et Kanada valitsus on otsustanud nõuda rangemaid kaitsemeetmeid seoses Kanada tuumamaterjalide ja -seadmete ning andmete müügiga välismaal.

Selle otsusega kaasneb Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) ning Kanada valitsuse vahelise tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva 6. oktoobri 1959. aasta kokkuleppe (edaspidi Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkulepe) ajakohastamine eeskätt seoses kaitsemeetmetega.

Kanada valitsus peab vajalikuks kuni kogu Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkuleppe ajakohastamiseni sõlmida praeguse kirjavahetuse teel vahekokkulepe Kanada uue kaitsemeetmepoliitika nõuete täitmiseks, muutes Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkuleppe vastavaid sätteid.

Sellest tulenevalt teen ettepaneku Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkuleppe muutmiseks ja järgmiste kaitsemeetmetega seotud sätete lisamiseks.

- a) Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkuleppe kohaldamisel loetakse selle kokkuleppe XIV artikli punktis d olevat teksti “masinad ja seadmed” kõiki käesoleva kirja A lisas loetletud asju sisaldavaks.
- b) Seadmeid, millest liikmesriik on komisjonile teatanud kui Kanadalt saadud andmete alusel või kasutamisega projekteeritud, ehitatud või käitatud seadmetest ja mis projekteerimise ajal on selle liikmesriigi jurisdiktsiooni all, loetakse seadmeteks, mille suhtes kohaldatakse Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkulepet muudetud kujul.
Seadmeid, millest Kanada on teatanud kui sellelt liikmesriigilt saadud andmete alusel või kasutamisega projekteeritud, ehitatud või käitatud seadmetest, loetakse seadmeteks, mille suhtes kohaldatakse Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkulepet muudetud kujul.
- c) Tuumamaterjali, mille suhtes kohaldatakse Kanada/Euratomy 1959. aasta kokkuleppe tingimusi, ei kasutata tuumarelvade valmistamiseks ega ühelgi sõjalisel eesmärgil ega muude tuumalõhkeseadmete valmistamiseks. Nimetatud kohustuse täitmist kontrollib Kanadas IAEA vastavalt Kanada ja IAEA vahelisele kokkuleppele ning ühenduses ühendus ja IAEA vastavalt Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule ning ühenduse, tema liikmesriikide ja IAEA vahel sõlmitud kokkulepetele või kui sellised kontrolliprotseduurid ei ole jõus, sõlmitakse lepinguosaliste vahel kokkulepe selliste kaitsemeetmete kohaldamise kohta, mis vastavad IAEA julgeolekupõhimõtetele ja -menetlustele.

Pan P. D. Lee
Chargé d'Affaires a.i.
Mission of Canada
to the European Communities
Rue de Loosum, 6 (fifth floor)
1000 Brussels

- d) Pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist Kanada ja ühenduse vahel üle antavate seadmete või materjali suhtes kohaldatakse Kanada/Euratomis 1959. aasta kokkulepet ainult sel juhul, kui tarniv lepinguosaline on enne vedu sellest kirjalikult teatanud teisele lepinguosalisele. Seadmete üleandmisel ühenduselt Kanadale võib teate edastada ka liikmesriik.
- e) Punktis c nimetatud materjal rikastatakse üle 20 % või töötatakse ümber ning üle 20 % rikastatud plutoonium või uraan ladustatakse üksnes vastavalt poolte vahel kirjalikult kokkulepitud tingimustele. (Vt C lisa – vahekokkulepe, mis käsitleb tuumamaterjali rikastamist, ümbertöötamist ning hilisemat ladustamist ühenduses ja Kanadas.)
- f) Lepinguosalisel ei kasuta käesoleva kokkuleppe sätteid mingil juhul kaubanduslike eeliste tagamiseks või teise lepinguosalise kaubandussidemetesse sekkumiseks.
- g) Ühendus teavitab liikmesriike käesoleva kirja B lisa sätetatud minimaalsetest füüsilise kaitse tasemetest, mida tuleks kohaldada punktis c nimetatud materjali suhtes. Kanada kohaldab selliseid minimaalseid füüsilise kaitse tasemeid punktis c nimetatud materjali suhtes.
- h) Kõik käesoleva kokkuleppe tõlgendamisel või kohaldamisel tekkivad vaidlused, mida ei lahendata läbirääkimiste teel või lepinguosaliste muude kokkulepete abil, esitatakse ühe või teise lepinguosalise taotlusel vahekohtule, mis koosneb kolmest vahekohtunikust. Iga lepinguosaline määrab ühe vahekohtuniku ja kaks sel viisil määratud vahekohtunikku valivad kolmanda, kellest saab vahekohtu esimees. Kui vahekohtu moodustamise taotlusele järgneva 30 päeva jooksul ei ole kumbki lepinguosaline vahekohtunikku määranud, võib kumbki vaidluse pool paluda OECD peasekretäril vahekohtuniku ametisse nimetada. Sama menetlust kohaldatakse ka siis, kui 30 päeva jooksul pärast teise vahekohtuniku määramist või ametissenimetamist ei ole valitud kolmandat vahekohtunikku. Vahekohtu liikmete enamus moodustab kvoorumi ja kõik otsused võetakse vastu kõigi vahekohtu liikmete häälteenamusega. Vahekohtumenetluse määrab kindlaks vahekohtu. Vahekohtu otsused, sealhulgas kõik otsused, mis käsitlevad selle koosseisu, menetlust, pädevust ja kohtukulude jaotamist lepinguosaliste vahel, on mõlema lepinguosalise jaoks siduvad ning kuuluvad nende poolt täitmisele vastavate põhiseadusest tulenevate menetluste kohaselt. Vahekohtunike töötao määratakse kindlaks samadel alustel kui Rahvusvahelise Kohtu *ad hoc* kohtunike töötao.
- i) Lõigete a–h (viimane kaasa arvatud) sätted ning Kanada/Euratomis 1959. aasta kokkuleppe III, IX ja XIV artikkel (mida muudetakse käesolevas kirjas sisalduvate ettepanekutega) jäävad alati jõusse niikaua, kui käesolevas kirjas või Kanada/Euratomis 1959. aasta kokkuleppes nimetatud materjal või seadmed on olemas või lepatakse kokku teisiti.

Kui ülalolev on Euroopa Aatomienergiaühendusele vastuvõetav, on mul au teha ettepanek, et käesolev kiri, mille tekst on autentne inglise ja prantsuse keeles, ja Teie Ekstsellentsi vastus moodustavad Kanada/Euratomis 1959. aasta kokkuleppe muudatuse, mis jõustub Teie Ekstsellentsi vastuse kuupäeval ja jääb jõusse niikaua, kui käesolevas kirjas või Kanada/Euratomis 1959. aasta kokkuleppes nimetatud seadmed, materjal või objektid on olemas või lepatakse kokku teisiti.

Austatud hr volinik, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

A LISA

1. *Tuumareaktorid*, mis on võimelised käigus hoidma kontrollitavat isekulgevat tuumade lõhustumise ahelreaktsiooni, v.a nullenergia reaktorid, viimaseid määratletakse kui reaktoreid, mille kavandatud plutooniumi tootmise maksimaalne määra ei ületa 100 g aastas.

Tuumareaktor sisaldab põhiliselt reaktorianumas paiknevaid või vahetult selle külge kinnitatud osi, seadmeid, mis reguleerivad reaktori südamiku võimsustaset, ning komponente, mis tavaliselt sisaldavad reaktori südamiku primaarsest jahutusainest, puutuvad sellega vahetult kokku või kontrollivad seda.

Reaktoreid, mida võiks mõistlikul viisil muuta, nii et nad toodaksid märkimisväärselt rohkem kui 100 g plutooniumit aastas, ei kavatseta välistada. Reaktoreid, mis on kavandatud säästlikult töötama märkimisväärsel võimsustasemel olenemata nende plutooniumi tootmise võimsusest, ei peeta "nullenergia reaktoreiks".

2. *Reaktori surveanumad*: metallanumad terviküksustena või nende olulised osad, spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud hoidma punktis 1 määratletud tuumareaktori südamikku, ning suutelised taluma primaarjahuti tööõhku.

Reaktori surveanuma ülemine plaat on surveanuma põhiline töökojas valmistatud osa.

3. *Reaktori siseosad*: (nt südamiku ja anuma muude siseosade kandetarindid ja plaadid, kontrollivarraste juhiktorud, soojusekraanid (deflektorid, südamiku restplaadid ja hajutiplaadid jms).
4. *Reaktori kütuse sisselaadimis- ja eemaldamisseadmed*: manipuleeritavad seadmed, mis on spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud tuumakütuse ülalpoolse punkti 1 määratluse järgsesse tuumareaktoris sisseviimiseks või eemaldamiseks, võimelised sisse laadima ja kasutama tehniliselt keerulisi positsioneerimis- või reastamisfunktsioone kompleksseteks eemaldamisoperatsioonideks, nagu need, mille puhul vahetu kütuse nägemine või sellele juurdepääs ei ole tavaliselt võimalik.

5. *Reaktori kontrollivardad*: vardad, mis on spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud kontrollima reaktsiooni kiirust ülalpoolse punkti 1 määratluse järgses tuumareaktoris.

Eraldi tarnimise korral kuuluvad siia lisaks neutroneid neelavale osale nende toetus- või ripustatarindid.

6. *Reaktori surveanumad*: torud, mis on spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud sisaldama kütuseelemente ja primaarjahutit ülalpoolse punkti 1 määratluse järgses tuumareaktoris suurema tööõhu korral kui 50 atmosfääri.
7. *Tsirkooniumitorud*: tsirkooniumist ja selle sulamitest valmistatud torud või torusõlmed koguses, mis ületab 500 kg aastas, spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud ülalpoolse punkti 1 määratluse järgses reaktoris, ja milles hafniumi ja tsirkooniumi suhe kaalu järgi on väiksem kui 1:500.
8. *Tuumareaktori kiiritatud kütuseelementide ümbertöötlemistehased* ja neile spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud seadmed.

Tuumareaktori kiiritatud kütuseelementide ümbertöötlemistehas hõlmab seadmeid ja komponente, mis on tavaolukorras otseses kokkupuutes kiiritatud tuumakütusega ja juhivad seda ning enamikku tuumamaterjali lõhustumissaaduste käitlemisvooge. Tehnoloogia praeguses seisus on vaid kaks seadme osa, mida peetakse fraasi "ja neile spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud seadmed" tähenduse alla kuuluvaiks. Need osad on:

- a) kiiritatud kütuseelementide tükeldamismasinad: kaugjuhitavad seadmed, spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud ümbertöötamisrajatises ülal määratletud tähenduses ja kavandatud tükeldama või hakkima tuumakütuse agregaat, kimpe ja vardaid; ning
- b) kriitilisturvalised mahutid (nt väikse diameetriga, rõnga- või plaadikujulised mahutid) mis on spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud kasutamiseks ümbertöötamisrajatises kiiritatud tuumakütuse lahustamisel ja mille tööpinnad on vastupidavad kuumale ja ülimalt korrodeeriva vedeliku suhtes ning mis on kaugjuhitavalt täidetavad ja hooldatavad.

9. *Kütuseelementide tootmise tehased:*

Tuumareaktori kütuseelementide tootmise tehas sisaldab seadmeid, mis:

- a) on tavaolukorras kokkupuutes tuumamaterjalide tootevooga või osalevad otseselt selle tootmisel või juhtimisel; või
- b) hermetiseerivad tuumamaterjali kattesse.

Osade komplektid eelpool nimetatud operatsioonidele, samuti üksikosal, mis on mõeldud ükskõik millise eespool nimetatud operatsiooni ja muude kütusetootmise operatsioonide tarvis, nagu näiteks katte terviklikkuse või hermeetilisuse kontrollimine ja hermeetiliselt suletud kütuse lõppkäsitlemine.

10. *Seadmed, v.a analüüsiseadmed, spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud uraani isotoopide eraldamiseks:*

Seadmed, v.a analüüsiseadmed, spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud uraani isotoopide eraldamiseks, sisaldavad eraldamisprotsessiks spetsiaalselt projekteeritud või valmistatud seadmete kõiki põhiosi. Need osad hõlmavad:

- gaasdifusiooni tõkkeid,
- gaasdifusiooni kambreid,
- gaasitsentrifuugide komplekte, mis on UF₆ korrosioonile vastupidavad,
- suuri UF₆ korrosioonile vastupidavaid aksiaal- või tsentrifugaalkompressoreid,
- spetsiaalseid tihendeid niisugustele kompressoritele.

11. *Raske vee tootmise tehased:*

Raske vee tootmise tehas hõlmab spetsiaalselt projekteeritud seadmeid deuteeriumi või selle ühendite rikastamiseks, samuti kõiki tehase töötamiseks tähtsate osade olulisi komponente.

B LISA

FÜÜSILISE KAITSE TASEMED

Asjaomaste valitsusasutuste poolt tagatud füüsilise kaitse tasemed lisatud tabelis nimetatud materjalide kasutamise, ladustamise ja veo kohta hõlmavad vähemalt järgmisi kaitsemeetmeid:

III kategooria

Kasutamine ja ladustamine kontrollitud juurdepääsuga alal.

Vedu eriettevaatusabinõusid järgides, kaasa arvatud saatja, saaja ja vedaja vahel eelnevalt sõlmitud kokkulepe ning rahvusvahelise veo korral eelnev riikidevaheline kokkulepe, mis täpsustab veo ajal vastutuse üleandmise aja, koha ning korra.

II kategooria

Kasutamine ja ladustamine kontrollitud juurdepääsuga kaitsealal, st alal, mis on pideva valvurite või elektronseadmete järelevalve all, ümbritsetud füüsilise tõkkega, mille asjakohase kontrolli all olevate sissepääsude arv on piiratud, või mistahes samaväärsel füüsilise kaitse tasemega alal.

Vedu eriettevaatusabinõusid arvesse võttes, kaasa arvatud saatja, saaja ja vedaja vahel eelnevalt sõlmitud kokkulepe ning rahvusvahelise veo korral eelnev riikidevaheline kokkulepe, mis täpsustab veo ajal vastutuse üleandmise aja, koha ning korra.

I kategooria

Käesoleva kategooria materjale kaitstakse omavolilise kasutamise eest kõrge usaldusväärsusega süsteemide abil järgmiselt:

Kasutamine ja ladustamine erilise kaitse all asuval alal, st II kategoorias määratletud kaitsealal, kuhu juurdepääs on üksnes kindlaksmääratud usaldusväärsusega isikutel ning keda jälgivad valvurid, kes on tihedas kontaktis asjakohaste reageerimisüksustega. Sellega seoses võetud erimeetmete eesmärk peaks olema igasuguse rünnaku, kõrvaliste isikute juurdepääsu ning loata materjali kõrvaldamise avastamine ja tõkestamine.

Vedu eriettevaatusabinõusid järgides, nagu määratletud eespool II ja III kategooria materjalide veoks, ning saatja pideva järelevalve all ning tingimustel, mis tagavad tiheda kontakti asjaomaste reageerimisüksustega.

Tuumamaterjali liigitamine

Materjal	Vorm	Kategooria		
		I	II	III
1. Pluutoonium (a)	Kiiritamata (b)	vähemalt 2 kg	alla 2 kg, kuid üle 500 g	kuni 500 g (c)
2. Uraan-235	Kiiritamata (b)			
	— vähemalt 20 % ulatuses U-235 suhtes rikastatud uraan	vähemalt 5 kg	alla 5 kg, kuid üle 1 kg	kuni 1 kg
	— 10 %, kuid alla 20 % ulatuses U-235 suhtes rikastatud uraan	—	vähemalt 10 kg	alla 10 kg (c)
	— loodusliku uraani sisaldusest suurema sisaldusega, kuid alla 10 % ulatuses U-235 suhtes rikastatud uraan	—		vähemalt 10 kg
3. Uraan-233	Kiiritamata	vähemalt 2 kg	alla 2 kg, kuid üle 500 g	kuni 500 g
4. Kiiritatud kütus			Vaesestatud või looduslik uraan, toorium või väherikastatud kütus (alla 10 % lõhustuvaid materjale) (e) (f)	

(a) Nagu määratletud IAEA põhikirjas.

(b) Reaktoris kiiritamata materjal või reaktoris kiiritatud materjal, kuid kiirgustasemega, mis 1 meetri kaugusel ilma kaitseta on võrdne või väiksem kui 100 rad/h.

(c) Väiksemat kui radioloogiliselt olulist kogust ei võeta arvesse.

(d) Looduslikku uraani, vaesestatud uraani ja tooriumi ning alla 10 % ulatuses rikastatud uraani koguseid, mis ei kuulu

III kategooria alla, peaks kaitsma vastavalt aruka juhtimise tavadele.

(e) Kuigi see kaitsetase on soovitatav, on riikidel lubatud konkreetsete asjaolude hindamisel määrata erinev füüsilise kaitse tase

(f) Muu kütuse, mis tulenevalt oma algsest lõhustunud materjali sisaldusest enne kiiritamist liigitatakse I või II kategooriasse, võib ühe kategooria võrra madalamale liigitada, kui kütusest põhjustatud kiirgustase ületab 1 meetri kaugusel ilma kaitseta 100 rad/h.

C LISA

VAHEKOKKULEPE, MIS KÄSITLEB TUUMAMATERJALI RIKASTAMIST, ÜMBERTÖÖTAMIST NING HILISEMAT LADUSTAMIST ÜHENDUSES JA KANADAS

1. Mõlemad pooled tõdevad, et sellal, kui pannakse üha suuremat rõhku tuumaenergia rahuotstarbelisele kasutamisele rahuldamiseks maailma energiavajadusi, nõuab selle kasutamine kõikide ettevaatusabinõude rakendamist tuumarelvade valmistamiseks kasutatavate materjalide tootmise ja levitamise suhtes. Pooled lepivad kokku nii omavahelises kui ka rahvusvahelises koostöös, tegemaks kindlaks kokkulepped, mis aitavad seda eesmärki saavutada.

Mõlemad pooled lepivad kokku, et nende eesmärgiks on oma energiavajaduste rahuldamine, samal ajal vältides selliste materjalide leviku ohtu ja austades mõlema poole valikuid ja otsuseid tuumaenergia rahuotstarbelisel kasutamisel.

Pooled märgivad rahuldusega, et rahvusvaheline kütusetsükli hindamise konverents (INFCE), millest võtsid osa Kanada, Euroopa Ühenduste Komisjon ning Euratomi liikmesriigid, leppis kokku uuringu läbiviimises, mille puhul eeldatakse, et see kestab järgmised kaks aastat. INFCE uurib sobivaimaid vahendeid aitamiseks kaasa tuumaenergia laialdasemale rahuotstarbelisele kasutamisele, et rahuldada maailma energiavajadusi, samal ajal vähendades tuumarelvade leviku ohtu.

Osalejad kohustuvad tegema konstruktiivset koostööd käesoleva uuringu raames, mis tegeleb kõikide tuumatsükli aspektidega.

INFCE töögruppide uuritavate küsimuste hulka kuuluvad üle 20 % rikastatud plutooniumi ja uraani ümbertöötamine ja rikastamine ning ladustamine.

Sellest tulenevalt lepivad pooled kokku järgmises vahekokkuleppes, mida kohaldatakse üle 20 % U-235 ümbertöötamise ja rikastamise suhtes, ning üle 20 % rikastatud plutooniumi ja uraani ladustamise suhtes.

2. Ajavahemikus 20. detsembrist 1974 kuni vaheperioodi lõpuni üleantud materjali suhtes teatab Euratom Kanada valitsusele ette oma kavatsusest alustada sellist ümbertöötamist, rikastamist või ladustamist. Teade sisaldab andmeid rikastatava, ümbertöödeldava või ladustatava materjali koguste kohta, rajatise kohta, kus kõnealused toimingud tehakse, ning lõhustuva erimaterjali kavandatud kasutamise ja kasutamise kohta. Sellise etteteatamise eesmärk on võimaldada pooltevahelise ühise konsultatsiooni tekkimist kavandatud toimingute kaitsemeetmete asjakohasuse ning tuumarelvade leviku ohu vältimise kohta. Konsultatsioonid võimaldavad kummalgi poolel hinnata niipalju kui võimalik asjaomase toimingute olemust ja eesmärke.

Need konsultatsioonid ei piira kummagi poole kaubandus- või tööstuspoliitikat. Asjakohase teatamise ja konsultatsioonide korra väljatöötamiseks peetakse aegsasti koosolek.

3. Pooled mõistavad, et vahekokkulepe kehtivuse ajal piiratakse Euratomi eksporditavaid Kanada uraanitarbeid vastavalt Euratomi jooksvate vajadustele, termin "jooksvad vajadused" katab ka kohustused, mille Euratomi liikmesriigid on endale võtnud rikastamislepingutega.

Kummagi lepinguosalise taotlusel peavad pooled nõu vahekokkuleppe käesoleva osa kohaldamise osas vastavalt 1959. aasta kokkuleppe XIII artiklile.

4. Eespool nimetatud arvesse võttes on kokku lepitud, et pärast 20. detsembrist 1974 Euratomile üle antud Kanada päritolu uraani või mistahes vahekokkulepe kehtivuse ajal Euratomi eksporditavat Kanada päritolu uraani võib ümber töötada või rikastada üle 20 % U-235 suhtes, kui selleks tekib vajadus hetkel tegutsevates või tegutsemiseks ette nähtud tehastes Euratomi liikmesriikides. Sama kehtib üle 20 % U-235 suhtes rikastatud plutooniumi ja uraani kohta, mis on ladustatud Euratomi territooriumil. Enne 20. detsembrist 1974 Euratomile üle antud Kanada päritolu uraani puhul on kummalgi poolel võimalus taotleda konsultatsiooni, nagu on sätestatud 1959. aasta kokkuleppe IX artikli lõikes 3 ja XIII artiklis.

5. Esimesel võimalusel pärast 31. detsembrit 1979 või INFCE uuringu lõppu, olenevalt sellest, kumb saabub varem, alustavad osapooled läbirääkimisi, et asendada käesolev kokkulepe muude kokkulepetega, mis võtavad arvesse muu hulgas kõiki INFCE uuringute tulemusi seoses kõnealuste toimingutega. Kui selliseid kokkuleppeid pole 1980. aasta lõpuks sõlmitud, võivad pooled leppida kokku käesoleva vahekokkuleppe pikendamises.”

Mul on au kinnitada, et need ettepanekud on Euroopa Aatomienergiaühendusele vastuvõetavad.

Austatud hr asjur, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

EUROOPA ÜHENDUSTE
KOMISJON

Brüssel, 16. jaanuar 1978

Hr asjur,

Viitan meie kirjavahetusele 16. jaanuarist 1978 tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete kohta ja mul on au Kanada ametivõimudele teatada järgmist:

Nõukogu tutvumisel ülalmainitud kirjavahetusega lepidi kokku, et järgnev väljendab meie arusaama punktis c sätestatud korrast.

1. Euratomi/IAEA verifikatsioonileppe osapoolte, seitsme tuumarelvavaba riigi territooriumil asuvatele isikutele Kanada tuumamaterjali tarnimine ja nimetatud materjali üleandmine nendele riikidele:

Kõnealune juhtum ei tekita probleeme, kuna verifikatsioonilepe on jõustunud 21. veebruaril 1977.

2. Kanada materjali tarnimine Ühendkuningriikidele või Kanada materjali üleandmine Ühendkuningriikidele:

Kuigi kolmepoolne UK/Euratomi/IAEA kokkulepe ei ole veel jõustunud, ei nõua Kanada kõnealusele materjalile IAEA kontrolli tagavat vahkokkulepet mõistliku aja vältel, mis ei tohiks ületada 18 kuud alates 23. detsembrist 1976.

3. Kanada materjali tarnimine Prantsusmaale või Kanada materjali üleandmine Prantsusmaale:

Kanada materjal eesmärgipäraseks kasutamiseks Prantsusmaal esitatakse IAEAle kontrollimiseks alates kolmepoolse Prantsusmaa/Euratomi/IAEA kokkuleppe jõustumisest, mille üle peetakse praegu läbirääkimisi.

Nõukogu võttis teadmiseks Prantsusmaa esindaja avalduse, et tuumamaterjal, mille kohta kehtib 1959. aasta Kanada/Euratomi kokkulepe muudetud kujul, ei kuulu enne kõnealuse kolmepoolse kokkuleppe jõustumist eesmärgipärasele kasutamisele Prantsusmaal.

Nõukogu võttis samuti teadmiseks, et Kanada valitsus, kelle ülesanne kolmepoolse Prantsusmaa/Euratomi/IAEA kokkuleppe järgi, mis on praegu läbirääkimiste etapis, on Euratomi kaitsemeetmete kohaldamine ja nende kontrollimine, lubab Kanada materjali tarnida otse Kanadast Prantsusmaale või üle anda Prantsusmaale seal rikastamiseks või ümbertöötamiseks tingimusel, et materjal lahku Prantsusmaalt pärast tavaliselt sellisteks toiminguteks kuluvat aega.

Austatud hr asjur, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

—

Pan P. D. Lee
Chargé d'Affaires a.i.
Mission of Kanada to
the European Communities
Rue de Loxum, 6
1000 Brussels

KANADA ESINDUS
EUROOPA ÜHENDUSTE JUURES

Brüssel, 16. jaanuar 1978

Hr volinik,

Soovin teatada, et olen kätte saanud teie 16. jaanuari 1978. aasta kirja, milles kirjutatu on Kanada ametivõimudele teatavaks tehtud ja mille Kanada võtab aluseks materjali Euratomile üleandmise lubamisel ning mille sisu on järgmine:

“Hr asjur,

Viitan meie kirjavahetusele 16. jaanuarist 1978 tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete kohta ja mul on au Kanada ametivõimudele teatada järgmist:

Nõukogu tutvumisel ülalmainitud kirjavahetusega lepiti kokku, et järgnev väljendab meie arusaama punktis c sätestatud korrast:

1. Euratomi/IAEA verifikatsioonileppe osapoolte, seitsme tuumarelvavaba riigi territooriumil asuvatele isikutele Kanada tuumamaterjali tarnimine ja nimetatud materjali üleandmine nendele riikidele:

Kõnealune juhtum ei tekita probleeme, kuna verifikatsioonilepe on jõustunud 21. veebruaril 1977.

2. Kanada materjali tarnimine Ühendkuningriikidele või Kanada materjali üleandmine Ühendkuningriikidele:

Kuigi kolmepoolne UK/Euratomi/IAEA kokkulepe ei ole veel jõustunud, ei nõua Kanada kõnealusele materjalile IAEA kontrolli tagavat vahekokkulepet mõistliku aja vältel, mis ei tohiks ületada 18 kuud alates 23. detsembrist 1976.

3. Kanada materjali tarnimine Prantsusmaale või Kanada materjali üleandmine Prantsusmaale:

Kanada materjal eesmärgipäraseks kasutamiseks Prantsusmaal esitatakse IAEAle kontrollimiseks alates kolmepoolse Prantsusmaa/Euratomi/IAEA kokkuleppe jõustumisest, mille üle peetakse praegu läbirääkimisi.

Nõukogu võttis teadmiseks Prantsusmaa esindaja avalduse, et tuumamaterjal, mille kohta kehtib 1959. aasta Kanada/Euratomi kokkulepe muudetud kujul, ei kuulu enne kõnealuse kolmepoolse kokkuleppe jõustumist eesmärgipärasele kasutamisele Prantsusmaal.

Nõukogu võttis samuti teadmiseks, et Kanada valitsus, kelle ülesanne kolmepoolse Prantsusmaa/Euratomi/IAEA kokkuleppe järgi, mis on praegu läbirääkimiste etapis, on Euratomi kaitsemeetmete kohaldamine ja nende kontrollimine, lubab Kanada materjali tarnida otse Kanadast Prantsusmaale või üle anda Prantsusmaale seal rikastamiseks või ümbertöötamiseks tingimusel, et materjal lahkub Prantsusmaalt pärast tavaliselt sellisteks toiminguteks kuluvat aega.

Hr Guido Brunner
Volinik
Euroopa Ühenduste Komisjon
Rue de la Loi 200
1049 Brüssel

Austatud hr asjur, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.”

Mulle on tehtud ülesandeks kinnitada läbirääkimistel saavutatud mõistmist, et kokkuleppe reguleerimisalasse kuuluva materjali mis tahes üleandmine ühenduse sees, mis ei toimu vastavalt kirjavahetuse punktile c, tähendab kokkuleppe rikkumist Euratomi poolt. Sellistel asjaoludel peaksid Kanada ametivõimud loomulikult üle vaatama endale kokkuleppega võetud kohustused.

Austatud hr volinik, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

P. D. LEE

Ajutine asjur

EUROOPA ÜHENDUSTE
KOMISJON

Brüssel, 16. jaanuar 1978

Hr asjur,

Viitan meie kirjavahetusele 16. jaanuarist 1978 tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete kohta ja mul on au Kanada ametivõimudele teatada järgmist:

Nõukogu tutvumisel ülalmainitud kirjavahetusega võttis nõukogu teadmiseks üheksa liikmesriigi ja ühenduse koostatud "Tehnoloogia edasiandmise deklaratsiooni" ning tunnustab seda kõiges ühendust puudutavas. Kõnealuse deklaratsiooni tekst on lisatud käesolevale kirjale (I lisa).

Peale selle on nõukogu nõus järgmiste avaldustega:

- "Pooled lepivad kokku, et paluvad tehnilisel ühistöörühmal uurida enne 20. detsembrist 1974 Euratomile üle antud Kanada tuumamaterjali ümbertöötamise kohta käiva teabe küsimust."
- "Pooled ei kasuta kolmanda riigiga sõlmitud kokkuleppesid tulenevaid õigusi, et piirata käesoleva kokkuleppe ja tema muudatustega võetud õigusi või kohustusi."

Nõukogu kiitis samuti heaks läbirääkimiste käigus kokku lepitud ja koosoleku protokollis lisatud tehnilise märkuse pro rata põhimõtte kohta ja selgituse kahekordse märgistuse kohta. Kõnealuse tehnilise märkuse tekst on lisatud käesolevale kirjale (II lisa).

Lisaks võttis nõukogu teadmiseks, et liikmesriigid saadavad Kanada saadikutele "Märkuse füüsilise kaitse kohta." Kõnealuse märkuse tekst on lisatud käesolevale kirjale (III lisa).

Austatud hr asjur, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

Hr P. D. Lee
Ajutine asjur
Kanada esindus
Euroopa Ühenduste juures
Rue de Loosum 6
1000 Brüssel

I LISA

TEHNOLOOGIA EDASIANDMISE DEKLARATSIOON

“Liikmesriigid ja ühendus on valmis Kanada valitsusele kinnitama, et tunnustavad tundliku tehnoloogia edasiandmise õiguspärasust Londoni juhendi tähenduses ja seal sätestatud tingimustel. Nad täheldavad, et Kanada kavatses samuti teatavatel tingimustel liikmesriikidele edasi anda CANDU tehnoloogiat (raskeveerõhutorureaktorite tehnoloogia ja kütuselementide tootmise tehnoloogia, D₂O tehnoloogia) ja muid eripärase kütusesükliga tehnoloogiaid.

Nad leiavad, et kõnealust tehnoloogiat importida soovivatel liikmesriikidel tuleb Kanadaga sõlmida kokkulepped, mis sisaldavad Kanada valitsuse ees võetavaid kohustusi seoses asjaomase tehnoloogia edasiandmisega.

Kõnealustel riikidel peab siiski olema õigus nimetatud tehnoloogiat teistele liikmesriikidele edasi anda tingimusel, et järgmine vastuvõttev liikmesriik võtab Kanada valitsuse ees samad kohustused kui esimene liikmesriik.

Seejärel kinnitavad ühendus ja liikmesriigid, et miski ei takista selliste kokkulepete sõlmimist Kanada ja seda soovivate ühenduse liikmesriikide vahel, tingimusel et võimalikud kokkulepped on kooskõlas Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepinguga.”

II LISA

TEHNILINE MÄRKUS**1. Pro rata põhimõte**

Kanada tuumamaterjali tootmisel, töötlemisel või kasutamisel koos mujalt pärit materjaliga loetakse nii toodetud materjalid kui töötlemise kaod materjali hulka, mille kohta kehtib Kanada/Euratom kokkulepe, proportsionaalselt vastavalt esialgselt segatud materjali hulga. Sõnad “tootmine, töötlemine või kasutamine” hõlmavad muundamist, tuumkütuse tootmist, rikastamist, ümbertöötamist ja kiiritust.

2. Selgitus kahekordse märgistuse kohta

Paljudel juhtudel saadetakse tuumamaterjal, mis on pärit Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) ning Kanada valitsuse vahelise tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva 1959. aasta kokkuleppe (koos muudatustega) mõnest osalisriigist, enne vastuvõtvale lepinguosalisele edasiandmist kolmandasse riiki töötlemiseks, sh muundamiseks, rikastamiseks ja tuumkütuse tootmiseks. Vastuvõttev lepinguosaline on asjaomase töödeldud materjali saanud vastavalt 1959. aasta kokkuleppele ning materjal kuulub seega kõnealuse kokkuleppe ja tema muudatuste reguleerimisalasse.

Mure tuumamaterjali kaitsemeetmete kuhjumise ja sellega kaasnevate haldusprobleemide kohta on õigustatud. Kõnealuseid raskusi uuritakse rahvusvahelisel tasandil ning tarnijad ja vastuvõtjad peaksid jätkama nii vastastikku kui mitmepoolselt rahuldavate lahenduste otsimist.

III LISA

MÄRKUS FÜÜSILISE KAITSE KOHTA

Euratori liikmesriikide välisministrilt Kanda suursaadikutele.

Lugupeetud härra suursaadik.

Mul on au osutada Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) ning Kanada valitsuse vahelisele tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevale 6. oktoobri 1959. aasta kokkuleppele muudetud kujul (edaspidi kokkulepe).

Mul on au teatada teile, et minu valitsus kinnitab Kanada kõnealuse kokkuleppe alusel võetud kohustusi ning lisab, et kokkuleppes osutatud objektid, mis on minu valitsuse kontrolli või jurisdiktsiooni all või riigi territooriumil, kuuluvad kokkuleppes kirjeldatud füüsilise kaitse taseme alla.

Teie Ekstsellents, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

EUROOPA ÜHENDUSTE
KOMISJON

Brüssel, 16. jaanuar 1978

Hr asjur,

Viitan meievahelisele 16. jaanuari 1978. aasta kokkuleppele ja mul on au märkida, et kokkuleppega tutvumisel andis nõukogu alljärgneva tõlgenduse kokkuleppe mõju kohta vaheperioodile järgnevale ajavahemikule:

“Nõukogu kiidab heaks kirjavahetuse Kanada ja Euratomi vahel ning tunnistab, et tingimused, mille alusel:

- Kanada/Euratomi kokkuleppega hõlmatud tuumamaterjal rikastatakse üle 20 % või töötatakse ümber,
- ja mille alusel plutoonium ja üle 20 % rikastatud uraan ladustatakse,

on vaheperioodi kokkuleppega hõlmatud.

Pärast vaheperioodi lõppemist tarnitud materjalide osas tuleb sõlmida kokkulepe kõnealuseid tundlikke toiminguid reguleeriva korra kohta. Seepärast tunnistab nõukogu, et nende materjalide osas ei ole osapooled endale võtnud ühtegi kohustust, ei materjali tarnimise osas ega asjaolu osas, et tundlikke toiminguid reguleeriva korra ja tema tingimuste üle tuleks pidada läbirääkimisi, ega a fortiori selliste tingimuste iseloomu osas.”

Oleksin tänulik, kui kinnitaksite mulle, et Kanada ametivõimud jagavad käesolevat tõlgendust.

Austatud hr asjur, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

—

Hr P. D. Lee
Ajutine asjur
Kanada esindus Euroopa Ühenduste juures
Rue de Loixum 6 (viies korrus)
1000 Brüssel

KANADA ESINDUS
EUROOPA
ÜHENDUSTE JUURES

Brüssel, 16. jaanuar 1978

Hr volinik,

Mul on au teatada, et sain kätte teie 16. jaanuari 1978. aasta kirja, mille sisu on järgmine:

“Hr asjur,

Viitan meievahelisele 16. jaanuari 1978. aasta kokkuleppele ja mul on au märkida, et kokkuleppega tutvumisel andis nõukogu alljärgneva tõlgenduse kokkuleppe mõju kohta vaheperioodile järgnevale ajavahemikule:

“Nõukogu kiidab heaks kirjavahetuse Kanada ja Euratomi vahel ning tunnistab, et tingimused, mille alusel:

- Kanada/Euratomi kokkuleppega hõlmatud tuumamaterjal rikastatakse üle 20 % või töötatakse ümber,
- ja mille alusel plutoonium ja üle 20 % rikastatud uraan ladustatakse,

on vaheperioodi kokkuleppega hõlmatud.

Pärast vaheperioodi lõppemist tarnitud materjalide osas tuleb sõlmida kokkulepe kõnealuseid tundlikke toiminguid reguleeriva korra kohta. Seepärast tunnistab nõukogu, et nende materjalide osas ei ole osapooled endale võtnud ühtegi kohustust, ei materjali tarnimise osas ega asjaolu osas, et tundlikke toiminguid reguleeriva korra ja tema tingimuste üle tuleks pidada läbirääkimisi, ega *a fortiori* selliste tingimuste iseloomu osas.”

Oleksin tänulik, kui kinnitaksite mulle, et Kanada ametivõimud jagavad käesolevat tõlgendust.

Austatud hr asjur, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.”

Mul on au kinnitada, et Kanada ametivõimud jagavad käesolevat tõlgendust.

Austatud hr volinik, palun võtke vastu minu sügavaim lugupidamine.

P. D. LEE
Ajutine asjur
Hr Guido Brunner
Volinik
Euroopa Ühenduste Komisjon
Rue de la Loi 200
1049 Brüssel